

Het Zondagochtend Concert

15 maart 2026 - Grote Zaal - 11.00 uur

Ulster Orchestra
Gabriel Bebeșelea, dirigent
Elli Choi, viool

Max Bruch
1838-1920

Vioolconcert nr. 1 in g, op. 26 (1868)
Vorspiel - Allegro moderato
Adagio
Finale - Allegro energico

Modest Moesorgski
1839-1881

Schilderijen van een tentoonstelling (1874;
orkestratie: Maurice Ravel)
Promenade - Gnomus
Promenade - Het oude kasteel
Promenade - Tuilerieën
Bydło
*Promenade - Ballet van de kuikens in hun
eierschalen*
Samuel Goldenberg en Schmuyle
Promenade - De markt te Limoges
Catacombae, sepulchrum romanum
(catacomben, Romeins graf) -
Cum mortuis in lingua mortua
(met de doden sprekend in een
dode taal)
De hut op kippenpoten
De grote poort van Kiev

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-
registraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

5 apr - Grote Zaal

Haydn's *Celloconcert in C* en Brahms' *Haydn-varianties*

12 apr - Grote Zaal

30 jaar Storioni Trio: Beethovens *Tripelconcert*

19 apr - Grote Zaal

Brahms' *Dubbelconcert* door Liza Ferschtman en Ivan Karizna

26 apr - Grote Zaal

Elgars *Enigma-varianties* en Maria Milstein speelt *West Side Story*

10 mei - Grote Zaal

Familieconcert op Moederdag: *Moeder de Gans* (6+)

Op donderdag 19 maart om 10.00 uur begint de kaartverkoop voor
opnieuw een seizoen vol prachtige Zondagochtendconcerten!
Kijk en bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

Hoewel Max Bruch ook een verdienstelijk tekenaar was, koos hij voor een loopbaan in de muziek. Nadat hij op zijn veertiende met een strijkkwartet een stipendium won, kon hij in zijn geboortestad Keulen in de leer gaan bij Ferdinand Hiller en Carl Reinecke. Vanaf dat moment ging het hem voor de wind. Vooral met zijn wereldlijke koorwerken (waaronder *Das Lied von der Glocke* en *Frithjof*) oogstte hij veel bewondering. Tijdens zijn betrekkelijk lange leven – Bruch werd 82 – werkte hij onder meer in Koblenz, Liverpool en Breslau. In 1891 werd hij professor aan de Berlijnse Muziekacademie. Hoe bekend en geliefd hij tijdens zijn leven ook was, na zijn dood werd Bruch vrij spoedig vergeten. Als componist leunde hij sterk op Mendelssohn en Brahms, maar al snel werd hij als ouderwets ervaren. Bovendien kon hij zich niet meten met zijn grote romantische en later ook impressionistische tijdgenoten. Brahms, die zijn collega zeker respecteerde, schreef desondanks al in 1865 aan Clara Schumann: 'Mij interesseert bij hem [Bruch] de handigheid waarmee hij vaak een eigenaardige kleuring in zijn werken aan kan brengen. Ik noem het "handigheid", omdat ik bij hem niet geloof in werkelijk geheel onbevangen stemmingen, het lijkt mij juist overdacht en heel ijdel.'

Joseph Joachim

Een van de stukken die nog wél veelvuldig in de concertzalen zijn te horen, is het eerste van Bruchs drie vioolconcerten. De vroegste schetsen van dit *Vioolconcert in g*, op. 26 dateren van 1857; Bruch voltooide het werk pas in 1866. Op 6 april van dat laatste jaar ging het in Koblenz onder leiding van Bruch zelf in première. Solist was Joseph Joachim, de bekende violist aan wie ook Brahms zijn *Vioolconcert* zou opdragen. Bruch was nog niet tevreden: hij bleef nog geruime tijd aan het werk sleutelen. Op 7 januari 1868 beleefde de herziene versie in Bremen zijn première. Aan het begin van het Allegro moderato presenteert de solist zich met een cadens die over het hele bereik van de viool wordt uitgesmeerd, terwijl hij zich in het tweede thema van zijn lyrische kant kan laten zien. Het tweede deel kent een gevoelig hoofdthema dat veelvuldig terugkeert. Populair werd het werk ook vanwege de Hongaars-gekleurde, virtuoze finale met een typisch violistisch rondothema. Vandaag horen we het befaamde concert op de Stradivarius van Elli Choi, die veelvuldig in de prijzen viel, onder meer bij de Koningin Elisabethwedstrijd 2024. De Amerikaanse sterviolist maakt haar debuut in Het Concertgebouw.

Kleurrijk

Elli Choi wordt begeleid door hét symfonieorkest van Noord-Ierland onder leiding van de meervoudig onderscheiden Roemeense dirigent Gabriel Bebeșelea. In Modest Moesorgski's *Schilderijtentoonstelling* kunnen ze hun kleurenpalet helemaal tentoonspreiden. De Rus schreef het werk naar aanleiding van een expositie in 1874. Daar werden aquarellen en tekeningen tentoongesteld van Victor Hartmann, een van Moesorgski's beste vrienden, die het jaar ervoor was overleden. De componist liet zich door diens afbeeldingen inspireren tot een fraaie muzikale expositie voor piano solo. Inmiddels kennen we de muzikale schilderijen vooral in het kleurrijke orkestrale gewaad dat uit de koker kwam van Maurice Ravel.

Kippenpoten

In de inleidende 'Promenade' luisteren we naar een Russisch gekleurde pentatonische melodie in 11/4 maat. Dit thema vormt de verbindende schakel tussen de verschillende muzikale expositiezones. De eerste afbeelding is die van een hinkende dwerg, verklankt in grote sprongen en hortende ritmes. In 'Het oude kasteel' worden we meegenomen naar vervlogen tijden. De

tuin van de Parijse Tuilerieën is het toneel van spelende en vechtende kinderen. 'Bydło' is Pools voor vee; Hartmann tekende een ossenkar, die bij Moesorgski langzaam en zwaar voorbijtrekt. Het 'Ballet van de kuikens in hun eierschalen' is een dans uit een balletvoorstelling waarvoor Hartmann de kostuums maakte. Moesorgski bedacht er een gracieus scherzo bij. In het volgende tafereel horen we een gesprek tussen twee Poolse Joden, de rijke Goldberg en de arme Schmuyle, die tevergeefs om een aalmoes smeekt. Met een effectieve verklanking van klijvende marktvrouwen had de componist evenmin moeite. In de afbeelding van het Romeinse graf verwerkte Hartmann een zelfportret; in Moesorgski's geheimzinnige klankbeeld duikt het promenade-thema op 'in de taal van de doden'. 'De hut op kippenpoten' verwijst naar een Russisch sprookje over de heks Baba Jaga, die bij Moesorgski een wilde rit maakt. Met 'De grote poort van Kiev' besluit de componist de tentoonstelling in akkoorden die doen denken aan de kroningsscène en monnikenkoren uit zijn opera *Boris Godoenov*.

Dirk Luijmes